

Lag

om Tillstånds- och tillsynsverket

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ställning och verksamhetsidé

För skötseln av särskilt föreskrivna tillstånds-, tillsyns-, registrerings-, verkställighets- och styrningsuppgifter och för bevakning av allmänintresset finns det statliga Tillstånds- och tillsynsverket, nedan *verket*. Verket är en rikstäckande och sektorsövergripande myndighet som hör till statens centralförvaltning och den ska trygga de grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten genom växelverkan i regionerna. Verket arbetar kundorienterat och tväradministrativt och utnyttjar multiprofessionell sakkunskap i arbetet. Verket hör till finansministeriets förvaltningsområde.

2 §

Verksamhetsområde

Verkets verksamhetsområde är hela landet, om inte något annat föreskrivs särskilt.

3 §

Ansvarsområden och uppgifter

Verket sköter de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på verket inom följande ansvarsområden:

1) ansvarsområdet för social- och hälsovård, vilket inbegriper tillstånds-, registrerings-, styrnings-, tillsyns-, och finansieringsuppgifter och uppgifter som den myndighet där ändring söks inom social- och hälsovård, inklusive främjande av hälsa och välfärd, hälsoskydd, alkohol- och tobaksförvaltning och förvaltning av adoptionsärenden,

2) ansvarsområdet för småbarnspedagogik, utbildning och kultur, vilket inbegriper tillstånds-, tillsyns-, styrnings- och finansieringsuppgifter och uppgifter som den myndighet där ändring söks inom småbarnspedagogik, undervisning, utbildning, bibliotek, idrott, ungdomar och gravsättning,

3) ansvarsområdet för miljö, vilket inbegriper tillstånds-, styrnings-, planerings- och tillsynsuppgifter inom miljöskydd, naturvård, byggande, vattenvård och havsvård, tillstånds-, och tillsynsuppgifter i vattenhushållningsärenden, stöd- och tillsynsuppgifter inom

områdesanvändning samt uppgifter i anslutning till miljökonsekvensbedömning och andra uppgifter som gäller användning och skydd av miljön,

4) ansvarsområdet för arbetarskydd, vilket inbegriper tillstånds-, tillsyns- och styrningsuppgifter inom arbetarskyddsförvaltning samt produkttillsyn över tekniska anordningar som i väsentlig omfattning är avsedda för arbetsbruk,

5) ansvarsområdet för räddningsväsende och beredskap, vilket inbegriper tillsyn över räddningsväsendet, tillsyn över och utvärdering av kvalitet, tillgång och nivå på tjänster inom räddningsväsendet, tillsyn över genomförandet av externa räddningsplaner och övningar för objekt som medför särskild risk, uppgifter i anslutning till statsunderstöd för räddningsväsendet, organisering av det regionala beredskapssamarbetet och främjande av säkerhetsplaneringen inom region- och lokalförvaltningen.

Verket sköter också andra uppgifter som ankommer på det enligt särskilda bestämmelser.

2 kap.

Organisation

4 §

Organisationen

Verket är för skötseln av sina uppgifter indelat i avdelningar. Vid verket kan det också finnas verksamhetsenheter som inte hör till någon avdelning. Avdelningarna och de verksamhetsenheter som inte hör till någon avdelning kan ha funktionella och regionala enheter enligt vad som bestäms i deras arbetsordning.

Verket har följande avdelningar:

- 1) avdelningen för social- och hälsovård, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 1 punkten,
- 2) avdelningen för småbarnspedagogik, utbildning och kultur, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 2 punkten,
- 3) miljöavdelningen, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 3 punkten,
- 4) arbetarskyddsavdelningen, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 4 punkten,
- 5) avdelningen för räddningsväsende och beredskap, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 5 punkten, och
- 6) allmänna avdelningen, som sköter uppgifter i anslutning till verkets interna förvaltning och andra uppgifter som på grund av sin natur inte ankommer på någon annan avdelning eller verksamhetsenhet.

På organiseringen av verksamheten och uppgifterna vid verkets arbetarskyddsavdelning tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna lag, lagen om arbetarskyddsförvaltningen (16/1993). Arbetarskyddsavdelningen är oberoende vid skötseln av arbetarskyddsuppgifter. Miljöavdelningen är oberoende vid skötseln av tillstånds-, ansöknings-, anmälnings- och tillsynsuppgifter. Verksamheten vid dessa avdelningar ska organiseras så att oberoendet och opartiskheten i dessa uppgifter tryggas, och avdelningarna får inte ges sådana andra uppgifter som kan äventyra en behörig och oberoende skötsel av uppgifterna.

Vid miljöavdelningen finns en enhet för bevakning av allmänintresset, som bevakar allmänintresset i verkets miljörelaterade beslutsfattande och ändringssökande på det sätt som föreskrivs någon annanstans i lag. Enheten har självständig beslutanderätt vid sin bevakning av allmänintresset. Verksamheten vid enheten ska organiseras så att dess oberoende och opartiskhet i dessa uppgifter tryggas, och enheten får inte ges sådana andra uppgifter som kan äventyra en behörig och oberoende skötsel av uppgifterna.

Vid avdelningen för småbarnspedagogik, utbildning och kultur finns en svensk enhet. Bestämmelser om enhetens placering och uppgifter och om särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Vid verket ordnas internrevision.

Bestämmelser om de verksamhetsenheter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om avdelningarnas, verksamhetsenheternas och de andra enheternas huvudsakliga uppgifter och om grunderna för verkets organisation i övrigt får utfärdas genom förordning av statsrådet. Vilka uppgifter som ska skötas av avdelningarna, verksamhetsenheterna och de andra enheterna kan bestämmas närmare i verkets arbetsordning.

Verket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Tammerfors och ett verksamhetsställe i Tavastehus. Dessutom har verket minst ett verksamhetsställe i varje samarbetsområde för social- och hälsovården. Dessutom kan verket ha andra arbetsställen. Om verksamheten vid verket organiseras i regionala enheter enligt 1 mom., ska de, om inte något annat följer av särskilda skäl, grunda sig på landskapsindelningen, och man ska sträva efter att samordna områdesindelningen med andra myndigheter som är centrala för skötseln av uppgifterna. När verksamheten vid verket organiseras ska det ses till att de språkliga rättigheterna tillgodoses. Bestämmelser om målen för ordnandet av tillgången till verkets tjänster och för placeringen av verkets enheter och funktioner finns i lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner (728/2021). Servicen vid verkets kundtjänstställen ska säkerställas inom varje samarbetsområde för social- och hälsovården.

3 kap.

Ledning

5 §

Ledningen

Verket leds av en generaldirektör. Generaldirektören svarar gentemot finansministeriet och de sektorstyrande ministerier som avses i 9 § för att verksamheten vid verket leder till resultat och för att resultatmålen nås.

Varje avdelning inom verket leds av en avdelningschef, som är direkt underställd generaldirektören. Avdelningschefen svarar gentemot generaldirektören för att avdelningens verksamhet leder till resultat och för att resultatmålen nås som en del av verkets resultat. Avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen svarar gentemot social- och hälsovårdsministeriet för att avdelningens verksamhet ger resultat och för att resultatmålen nås. Beslut om skriftlig varning till avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen fattas av social- och hälsovårdsministeriet.

Varje verksamhetsenhet inom verket leds av en direktör för verksamhetsenheten. Direktören för verksamhetsenheten svarar gentemot generaldirektören för att verksamhetsenhetens verksamhet leder till resultat och för att resultatmålen nås som en del av verkets resultat.

Varje chef för en enhet vid en avdelning eller verksamhetsenhet svarar för att enhetens verksamhet ger resultat och för att resultatmålen nås som en del av avdelningens eller verksamhetsenhetens och verkets resultat.

Verket har en ledningsgrupp som ska stödja generaldirektören vid arbetet för att uppnå verkets resultatmål och vid samordningen av funktionerna och ledningen av verket i övrigt. Generaldirektören är ordförande för ledningsgruppen. Ledningsgruppens övriga sammansättning och närmare uppgifter bestäms i verkets arbetsordning.

6 §

Beslutanderätt

Generaldirektören avgör ärenden som inte hör till uppgifterna för de avdelningar som avses i 4 § 2 mom. 1—5 punkten eller de nämnder och organ som avses i 15 §, om inte något annat föreskrivs. Generaldirektören avgör ärenden som hör till allmänna avdelningen och verksamhetsenheterna, om det inte i arbetsordningen har bestämts att någon annan tjänsteman har beslutanderätt.

Generaldirektören kan överta avgörandet av ärenden som en tjänsteman vid verket enligt verkets, allmänna avdelningens eller en verksamhetsenhets arbetsordning får avgöra, med undantag för ärenden som ska avgöras vid de avdelningar som avses i 4 § 2 mom. 1—5 punkten.

Om inte något annat föreskrivs, ska ärenden som hör till en i 4 § 2 mom. 1—5 punkten avsedd avdelning avgöras av avdelningschefen eller av en annan tjänsteman, i enlighet med vad som anges i avdelningens arbetsordning. Avdelningschefen kan överta avgörandet av ärenden som en tjänsteman vid avdelningen enligt avdelningens arbetsordning får avgöra, om inte något annat föreskrivs, med undantag för ärenden som ska avgöras vid den enhet som avses i 4 § 4 mom.

Avdelningschefen för miljöavdelningen kan inte överta avgörandet av ärenden som gäller förvaltningstvång, anmälningsärenden eller sådana tillstånd till undantag som avses i naturvårdslagen (9/2023) och inte heller ärenden som gäller avhjälpande av skador som hör till tillämpningsområdet för lagen om avhjälpande av vissa miljöskador (383/2009).

7 §

Gemensamma ärenden

Om ett ärende hör till två eller flera avdelningar eller verksamhetsenheter, ska ärendena beredas gemensamt och avgöras samtidigt, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna eller andra bestämmelser och om det inte medför menligt dröjsmål.

8 §

Arbetsordning

Verket har en arbetsordning som innehåller närmare bestämmelser om verkets organisation, om ordnande av förvaltningen och gemensamma funktioner, om verkets verksamhetsställen och arbetsställen, om grunderna för tillgången till verkets tjänster samt om beredning och avgörande av ärenden, till den del inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, eller det inte ska bestämmas om ärendena i arbetsordningen för en avdelning eller verksamhetsenhet. I verkets arbetsordning kan det bestämmas om enheter som är underställda generaldirektören. För dessa enheter kan det bestämmas uppgifter som inte sköts av de avdelningar som avses i 4 § 2 mom. 1—5 punkten. Verkets arbetsordning publiceras i Finlands författningssamling.

Avdelningarnas och verksamhetsenheternas arbetsordningar kan innehålla närmare bestämmelser om respektive avdelnings och verksamhetsenhets funktionella och regionala enheter och övriga interna organisation och om ordnande av deras uppgifter enligt 3 § samt om beredning och avgörande av ärenden och om tjänstemännens uppgifter och placeringsort.

Beslut om verkets arbetsordning fattas av generaldirektören. Beslut om en avdelnings arbetsordning fattas av avdelningschefen. Beslut om allmänna avdelningens och verksamhetsenheternas arbetsordningar fattas dock av generaldirektören. Innan ett beslut om en arbetsordning fattas ska ärendet behandlas i verkets ledningsgrupp.

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan har den enhet för bevakning av allmänintresset som avses i 4 § 4 mom. en arbetsordning som fastställs av dess chef och som kan innehålla

närmare bestämmelser om ordnande av enhetens uppgifter, om beredning och avgörande av ärenden och om tjänstemännens uppgifter och placeringssort.

4 kap.

Styrning

9 §

Styrningen

Den allmänna administrativa styrningen av verket ankommer på finansministeriet, som också sköter styrningen av verkets förvaltning och andra gemensamma funktioner samt av andra åtgärder som behövs med tanke på en enhetlig verksamhet vid verket.

Verkets verksamhet styrs av justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet inom deras egna ansvarsområden (*sektorstyrande ministerium*).

Bestämmelser om förfarandena för sektorstyrning av verket får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Samordning av styrningen

Finansministeriet svarar för koordineringen och samordningen av styrningen och för de gemensamma administrativa uppgifter som ingår i styrningen.

För samordningen av planeringen och styrningen tillsätter finansministeriet för fyra år i sänder en styrgrupp, där de sektorstyrande ministerierna är företrädde. Styrgruppen har till uppgift att behandla ärenden som gäller ramförslag och budgetförslag och ärenden som gäller resultatavtal och ställningstagande till bokslut samt att behandla övriga strategiska riktlinjer och omfattande utvecklingsprojekt som gäller två eller flera avdelningar. Dessutom har styrgruppen till uppgift att följa verkets regionala växelverkan och samarbete, placeringen av funktioner och tillgången till tjänster i hela landet.

Finansministeriet kan också tillsätta andra grupper för att bereda och dra upp riktlinjer för de sektorstyrande ministeriernas gemensamma ståndpunkter i frågor som hör till styrningen. I grupperna kan ingå representanter också från andra ministerier än de sektorstyrande ministerierna.

Närmare bestämmelser om de grupper som tillsätts för samordning av styrningen och om deras uppgifter och förfaranden får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Ekonomiplanering

Verkets budgetförslag och ramförslag, med undantag för tilläggsbudgetförslag och kompletterande budgetförslag, ska behandlas i den styrgrupp som avses i 10 § innan budgetförslaget sänds till finansministeriet och de sektorstyrande ministerierna. Ett sektorstyrande ministerium kan för finansministeriet lägga fram förslag till sådana ändringar i budgetförslaget och ramförslaget som gäller det sektorstyrande ministeriets ansvarsområde för uppgörandet av förslaget för finansministeriets förvaltningsområde. Budgetförslaget och

ramförslaget för finansministeriets förvaltningsområde och andra förslag som därefter görs upp för beredningen av budgetpropositionen ska innehålla uppgifter om de sektorstyrande ministeriernas förslag till ändringar, om de inte har tagits in i förslagen för förvaltningsområdet. På beredningen av budgetförslaget och ramförslaget tillämpas i övrigt lagen om statsbudgeten (423/1988) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för beredningen av budgetförslaget och ramförslaget när det gäller ansvarsområdet för arbetarskydd.

12 §

Resultatstyrning

De sektorstyrande ministerierna ska i samarbete med verket upprätta ett resultatavtal för verket.

Finansministeriet svarar för samordningen och beredningen av verkets resultatmål och för samordningen av resultatstyrningen.

Varje sektorstyrande ministerium svarar i fråga om sitt ansvarsområde för att för finansministeriet lägga fram förslag till innehåll i resultatavtalet. Finansministeriet svarar för att lägga fram förslag i fråga om verkets organisation, förvaltning och andra gemensamma frågor. På yrkande av ett sektorstyrande ministerium ska det i resultatavtalet tas in ett separat avsnitt som gäller ansvarsområdet i fråga. Social- och hälsovårdsministeriet ska upprätta ett separat avsnitt om ansvarsområdet för arbetarskydd i verkets resultatavtal.

Om ministerierna inte kan enas om förslag som gäller olika ansvarsområden, ska finansministeriet ta in det sektorstyrande ministeriets förslag i resultatavtalet.

De sektorstyrande ministerierna ska upprätta ett ställningstagande till verkets bokslut. Finansministeriet svarar för samordningen av de sektorstyrande ministeriernas förslag till ställningstagande och för beredningen av ställningstagandet. Finansministeriet ska i ställningstagandet ta in ett separat avsnitt om ett ansvarsområde, om det sektorstyrande ministeriet yrkar på det eller om ministerierna inte kan enas om innehållet i ställningstagandet när det gäller olika ansvarsområden.

5 kap.

Verkets särskilda uppgifter

13 §

Regionalt beredskapssamarbete

Verket ska organisera det regionala beredskapssamarbetet inom samarbetsområdena för beredskapen. Med samarbetsområden för beredskapen avses områden som geografiskt stämmer överens med de samarbetsområden som avses i 35 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

Verket svarar för det regionala beredskapssamarbetet genom att

- 1) organisera det regionala prognostiseringsarbetet till stöd för beredskapen,
- 2) utveckla de regionala riskbedömningarna, delta i utarbetandet av dem och samordna dem samt följa hur de hotmodeller som bedömts i de regionala riskbedömningarna utvecklas,
- 3) främja beredskapsplaneringen hos aktörerna i områdena,
- 4) ordna beredskapsövningar till stöd för den regionala beredskapen,
- 5) ordna regionala försvarskurser,
- 6) bevaka läget för de regionala förberedelserna och den regionala beredskapen,

7) ordna annan regional samverkan.

Verket biträds av regionala beredskapskommittéer som tillsätts av verket. Beredskapskommittéerna arbetar med planering, utveckling och bevakning av det regionala beredskapssamarbetet. Närmare bestämmelser om tillsättning av beredskapskommittéerna och om deras sammansättning och uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

När myndigheter samt enskilda som sköter en offentlig förvaltningsuppgift deltar i det regionala beredskapssamarbetet får de, oberoende av vad som föreskrivs i 24 § 1 mom. 5 och 7—10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), till verket och de regionala beredskapskommittéerna lämna ut de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av verkets och kommittéernas uppgifter enligt denna lag inom det regionala beredskapssamarbetet.

14 §

Bedömning av tillgången till grundläggande tjänster samt stöd till beredskapsplaneringen

Verkets avdelning för småbarnspedagogik, utbildning och kultur har till uppgift att bedöma tillgången till grundläggande tjänster och stödja beredskapsplaneringen inom sitt ansvarsområde.

15 §

Nämnder och andra organ

Vid avdelningen för social- och hälsovård finns en nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och en nämnd för abort- och steriliseringsärenden.

I anslutning till avdelningen för social- och hälsovård finns en självständig adoptionsnämnd och en självständig nationell kommitté för medicinsk forskningsetik.

Bestämmelser om adoptionsnämnden finns i adoptionslagen (22/2012). Bestämmelser om den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik finns i lagen om klinisk prövning av läkemedel (983/2021), och bestämmelser om dess fristående sektion för ändringssökande för medicinsk forskningsetik finns i lagen om medicinsk forskning (488/1999).

Nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården behandlar och avgör, i fråga om yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården som verket enligt lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) ska utöva tillsyn över, ärenden som gäller begränsning och förverkande av en yrkesutbildad persons rätt att utöva social- och hälsovårdsyrken, återkallande av tillstånd att utöva social- och hälsovårdsyrken och förbud att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person, när ärendena inte har inletts på ansökan av den yrkesutbildade personen själv, samt ärenden som gäller återfående av rätt att utöva social- och hälsovårdsyrken, av tillstånd att utöva social- och hälsovårdsyrken och av rätt att använda en yrkesbeteckning samt disciplinära ärenden. Nämnden för abort- och steriliseringsärenden behandlar och avgör de ansökningsärenden om avbrytande av havandeskap och sterilisering som verket enligt lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970) och steriliseringslagen (283/1970) ska sköta.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter, på förslag av verkets avdelning för social- och hälsovård, nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och nämnden för abort- och steriliseringsärenden för fyra år åt gången. Varje medlem i nämnderna ska ha minst en personlig suppleant. Föredragande och sekreterare vid nämnderna är tjänstemän förordnade av avdelningen för social- och hälsovård.

Nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården ska ha en ordförande som är tjänsteman vid verket samt ett behövligt antal övriga medlemmar. Av medlemmarna ska en företräda medicinsk sakkunskap, en juridisk sakkunskap och en

sakkunskap i socialvård. Dessutom ska det i nämnden finnas företrädare för sakkunskap inom varje bransch där de yrkesutövare vilkas ärenden behandlas i nämnden är verksamma. Nämnden avgör ärenden i en sammansättning med ordföranden och minst fyra medlemmar. Vid avgörande av ett ärende ska en av medlemmarna företräda medicinsk sakkunskap, en juridisk sakkunskap och en sakkunskap i socialvård samt en den bransch som ärendet i fråga gäller.

Nämnden för abort- och steriliseringsärenden ska ha en ordförande som är tjänsteman vid verket samt tre övriga medlemmar. Av medlemmarna ska en företräda juridisk sakkunskap, en medicinsk sakkunskap och en sakkunskap i socialvård. Nämnden är beslutsför när den är fulltalig. Nämnden ska vid behov höra sakkunniga i psykiatri, obstetrik och medicinsk genetik.

Nämndernas och organens medlemmar har rätt till skäligt arvode och ersättning för resekostnader. Om inte något annat föreskrivs någon annanstans fastställer finansministeriet grunderna för arvoden. Närmare bestämmelser om fastställandet av grunderna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Nämndernas elektroniska sammanträden

Nämnderna enligt 15 § kan fatta beslut i och annars behandla de ärenden som hör till dem vid ett sammanträde som helt eller delvis hålls i en elektronisk miljö. Vid ett elektroniskt sammanträde ska nämnden sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

En förutsättning för ett elektroniskt sammanträde är att sammanträdet ordförande och sekreterare på ett tillförlitligt sätt kan verifiera vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena.

6 kap.

Tillsättning av tjänster samt särskilda behörighetsvillkor

17 §

Tillsättning av tjänsten som generaldirektör

Statsrådet utnämner verkets generaldirektör på framställning av finansministeriet.

18 §

Tillsättning av tjänsterna som avdelningschef

Avdelningscheferna utnämns av statsrådet på framställning av det ministerium till vars ansvarsområde den aktuella avdelningens uppgifter huvudsakligen hör. Det ministerium som gör framställningen ska före beslutsfattandet höra verkets generaldirektör och de andra ministerier till vars ansvarsområde avdelningens uppgifter hör. Avdelningscheferna, med undantag för avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen, ska utnämnas för den tid som avses i 9 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994). Särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna som avdelningschef är de särskilda behörighetsvillkor som föreskrivs i 8 § 2 mom. i statstjänstemannalagen. Det ministerium som gör framställningen ska före utnämningen begära utlåtande av finansministeriet om avdelningschefens lön.

Bestämmelser om avdelningschefens titel får utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Tillsättning av tjänsterna som enhetschef och av övriga tjänster vid avdelningarna samt anställning av övrig personal

Cheferna för de i 4 § 1 mom. avsedda enheter som är direkt underställda en avdelningschef utnämns av verkets generaldirektör efter föredragning av avdelningschefen eller den som avdelningschefen förordnat. Särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna som chef för en enhet som är direkt underställd en avdelningschef är högre högskoleexamen, förtrogenhet med tjänstens uppgiftsområde och i praktiken visad ledarförmåga. Avdelningschefen utnämner de övriga tjänstemännen inom sin avdelning och anställer övrig personal, med undantag för allmänna avdelningen, vars tjänstemän utnämns och övriga personal anställs av generaldirektören. Avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen utnämner enhetscheferna och de övriga tjänstemännen inom sin avdelning och anställer övrig personal.

Verkets arbetsordning kan innehålla bestämmelser om att en annan tjänsteman vid verket ska avgöra ett ärende som omfattas av generaldirektörens behörighet att utnämna tjänstemän och som gäller utnämning av en tjänsteman eller anställning av övrig personal, med undantag för utnämning till en tjänst som chef för en enhet som direkt lyder under en avdelningschef. Arbetsordningen för en avdelning kan innehålla bestämmelser om att en annan tjänsteman vid verket ska avgöra ett ärende som omfattas av en avdelningschefs behörighet att utnämna tjänstemän och som gäller utnämning av en tjänsteman eller anställning av övrig personal, med undantag för utnämning till en tjänst som direkt lyder under den tjänsteman som med stöd av en bestämmelse i arbetsordningen utövar behörighet att utnämna tjänstemän, eller utnämning till en tjänst i vilken medarbetarledning ingår.

Bestämmelser om särskilda ytterligare behörighetsvillkor för tjänsterna som enhetschef får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Utnämning till tjänsten som direktör för en verksamhetsenhet samt tillsättning av övriga tjänster vid verksamhetsenheterna och anställning av övrig personal

Verkets generaldirektör beslutar om utnämning till tjänsten som direktör för en verksamhetsenhet. Direktören för en verksamhetsenhet utnämns till tjänsten för en tid av fem år, om det inte av särskilda skäl finns grund för ett förordnande för en kortare tid. Särskilda behörighetsvillkor för tjänsten som direktör för en verksamhetsenhet är högre högskoleexamen, förtrogenhet med tjänstens uppgiftsområde och i praktiken visad ledarförmåga. Generaldirektören utnämner de övriga tjänstemännen inom verksamhetsenheterna och anställer övrig personal. Verkets arbetsordning kan innehålla bestämmelser om att en annan tjänsteman vid verket ska avgöra ett ärende som omfattas av generaldirektörens behörighet att utnämna tjänstemän och som gäller utnämning av en tjänsteman eller anställning av övrig personal vid en verksamhetsenhet, med undantag för utnämning till en tjänst som direkt lyder under den tjänsteman som med stöd av en bestämmelse i arbetsordningen utövar behörighet att utnämna tjänstemän, eller utnämning till en tjänst i vilken medarbetarledning ingår.

21 §

Andra särskilda behörighetsvillkor, behörighet att utnämna tjänstemän som inte hör till en avdelning eller verksamhetsenhet samt anställning av övrig personal

Bestämmelser om särskilda behörighetsvillkor för och benämningar på övriga tjänster vid verket får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Generaldirektören utnämner de tjänstemän som inte hör till en avdelning eller verksamhetsenhet och anställer övrig personal, om inte något annat bestäms i verkets arbetsordning.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Avgörande av förvaltningsklagan över verket eller dess tjänstemän

Bestämmelser om förvaltningsklagan finns i 8 a kap. i förvaltningslagen (434/2003). En förvaltningsklagan till verket över verkets eller dess tjänstemäns verksamhet avgörs av generaldirektören. I verkets arbetsordning kan det bestämmas att en förvaltningsklagan som gäller någon av verkets avdelningars eller verksamhetsenheters eller en sådan avdelnings- eller enhets tjänstemäns verksamhet ändå ska avgöras av avdelningschefen eller direktören för verksamhetsenheten i fråga. En förvaltningsklagan som gäller åtgärder av en avdelningschef eller en direktör för en verksamhetsenhet ska dock avgöras av generaldirektören. En förvaltningsklagan till verket över åtgärder av generaldirektören avgörs av finansministeriet.

En förvaltningsklagan till verket över arbetarskyddsavdelningens eller dess tjänstemäns verksamhet avgörs av avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen. En förvaltningsklagan till verket som gäller avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen ska avgöras av social- och hälsovårdsministeriet.

En förvaltningsklagan till ministerierna över verkets eller dess tjänstemäns verksamhet ska behandlas och avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde det ärende hör som förvaltningsklagan avser. Ministeriet kan överföra en förvaltningsklagan som gäller åtgärder av någon annan än verkets generaldirektör eller avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen till verket för behandling och avgörande.

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan avgörs en förvaltningsklagan till verket över verksamheten vid den enhet för bevakning av allmänintresset som avses i 4 § 4 mom. eller dess tjänstemäns verksamhet av det ministerium till vars ansvarsområde det ärende hör som förvaltningsklagan avser.

23 §

Utomstående experter

Verket kan för en viss tid, högst fyra år, utse utomstående experter som företräder den sakkunskap som behövs för skötseln av de tillstånds-, registrerings-, styrnings- och tillsynsuppgifter som ankommer på verket enligt lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015), lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023) samt dessutom ingå förvaltningsavtal enligt 3 § i förvaltningslagen med sammanslutningar och enskilda personer. Utsedda permanenta experter och med stöd av förvaltningsavtal andra utomstående experter är förpliktade att lämna verket expertutlåtanden. De utomstående experterna ska vara erkänt skickliga och erfarna personer som har vetenskaplig eller annan sakkunskap som är relevant för uppgifterna.

I fråga om utomstående experters medverkan i inspektioner och i andra uppgifter än de som avses i 1 mom. föreskrivs särskilt.

Verket kan oberoende av sekretessbestämmelserna lämna de utomstående experter som avses i 1 mom. de uppgifter som är nödvändiga för utförandet av deras uppdrag enligt det momentet. De som utför expertuppdrag i enlighet med 1 mom. står under verkets tillsyn och är personuppgiftsbiträden för verkets räkning.

På den som är verksam som expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av expertuppdrag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Utomstående experter har rätt till skäligt arvode och ersättning för resekostnader, för vilka finansministeriet fastställer grunderna efter utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet.

24 §

Företrädande av staten

Verket kärar och svarar på statens vägnar samt bevakar vid domstolar och myndigheter statens rätt och fördel i alla ärenden som hör till verkets ansvarsområde samt annanstans än i landskapet Åland även i sådana ärenden för vilka ingen behörig myndighet särskilt har angetts i lag, om inte en företrädare för det sektorstyrande ministeriet gör det.

25 §

Tillsynen över arbetarskyddet

Social- och hälsovårdsministeriet utövar tillsyn över efterlevnaden av arbetarskyddsbestämmelserna vid verket.

Social- och hälsovårdsministeriet kan för att verkställa tillsynen enligt 1 mom. förordna en inspektör vid verkets arbetarskyddsavdelning att utföra ett tillsyns- och inspektionsuppdrag inom verket. På den inspektör vid verket som förordnats att utföra tillsyns- och inspektionsuppdrag tillämpas inte 28 § 1 mom. 4 punkten i förvaltningslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet är oberoende vid skötseln av den tillsynsuppgift som avses i 1 mom.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om verkets uppgifter som arbetarskyddsmyndighet ska tillämpas på social- och hälsovårdsministeriet i situationer där verket är part i ett ärende eller som annars gäller verket självt.

26 §

Överföring av uppgifter av biträdande art till privata aktörer

Verket kan genom förvaltningsavtal enligt 3 § i förvaltningslagen överföra sådana uppgifter av biträdande art inom ärendehanteringens som hänför sig till verkets uppgifter enligt 3 § i denna lag till privata aktörer som har tillräckliga tekniska förutsättningar och tillräckligt kunnande för att sköta sådana uppgifter. Uppgifter av biträdande art är mottagning och sortering av anmälningar och andra handlingar som ges in till verket samt elektronisk lagring av handlingar och registrering av uppgifter som ingår i dem i arbetskön till ärendehanteringens. De som utför uppgifter av biträdande art står under verkets tillsyn och är personuppgiftsbiträden för verkets räkning.

Bestämmelser om den offentliga förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster finns i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016).

På en person som sköter uppgifter av biträdande art tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen sköter dessa uppgifter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

27 §

Produktion av informationssystemtjänster och andra tjänster

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret kan med stöd av avtal producera informationssystemtjänster för verket och sköta uppgifter som främjar digitaliseringen av tjänsterna samt producera tjänster för behandling och arkivering av handlingar och datamaterial för verket.

Verket kan för livskraftscentralerna med stöd av avtal producera kundservice och sådan rådgivning som avses i 8 § i förvaltningslagen inom uppgifter inom miljöområdet.

28 §

Avgiftsbelagda prestationer

Bestämmelser om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer ska vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som tas ut för prestationerna samt om övriga grunder för avgifterna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Bestämmelser om avgifterna för verkets prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om avgifterna för prestationer som tillhandahålls av den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik utfärdas dock genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

29 §

Ändringssökande

Verkets beslut får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

30 §

Handräckning

I fråga om verkets skyldighet att ge andra myndigheter handräckning och i fråga om verkets rätt att av andra myndigheter få handräckning föreskrivs särskilt.

8 kap.

Ikraftträdande

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Genom denna lag upphävs lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) och lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (669/2008).

En hänvisning i någon annan lag eller förordning till regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, närings-, trafik- och miljöcentralen, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral eller Rättsskyddscentralen för hälsovården avser efter ikraftträdandet av denna lag verket, om de uppgifter som hänvisningen avser gäller uppgifter som avses i 3 § i denna lag eller som ankommer på verket enligt bestämmelser i någon annan lag. Uppgifter enligt 3 § i denna lag som i någon annan lag eller förordning ålagts länsstyrelsen, den regionala miljöcentralen, miljötillståndsverket, arbetarskyddsdistriktets arbetarskyddsbyrå eller arbetarskyddsmyndigheten ska skötas av verket.

32 §

Övergångsbestämmelser som gäller avtal, förbindelser och anhängiga ärenden

Om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, övergår ärenden som är anhängiga vid regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt ingångna avtal och förbindelser liksom de rättigheter och skyldigheter som följer av dem till verket vid ikraftträdandet av denna lag.

De anhängiga ärenden och de ingångna avtal och förbindelser som krävs för skötseln av de uppgifter som överförs till verket från ansvarsområdet för miljön och naturresurserna vid närings-, trafik- och miljöcentralen och från närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter liksom de rättigheter och skyldigheter som följer av dem övergår, jämte de anläggningstillgångar och det lösöre som krävs för skötseln av de uppgifter som överförs, till verket vid ikraftträdandet av denna lag.

De arkiv, register och datamaterial som uppkommit före ikraftträdandet av denna lag och som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. övergår till verket, om det inte med stöd av denna lag eller någon annan lag föreskrivs särskilt eller avtalas något annat i fråga om ansvar och skyldigheter som gäller dem.

De avtal och förbindelser som avses i 1 och 2 mom. övergår dock till verket endast om inte något annat följer av deras innehåll.

33 §

Övergångsbestämmelser som gäller personalens ställning

Bestämmelser om tjänstemännens ställning finns i 5 a—5 c § i statstjänstemannalagen. De paragraferna tillämpas även på anställda i arbetsavtalsförhållande.

Finansministeriet kan före ikraftträdandet av denna lag vid ministeriet inrätta tjänsten som verkets generaldirektör under benämningen förändringsöverdirektör och tjänsten som avdelningschef för allmänna avdelningen under benämningen förändringsdirektör. Dessa tjänster överförs till verket vid ikraftträdandet av denna lag. Finansministeriet kan före ikraftträdandet av denna lag vid behov dessutom inrätta sådana tjänster som är nödvändiga för att verket ska kunna inleda sin verksamhet och som överförs till verket vid ikraftträdandet av denna lag samt utnämna tjänstemännen när tjänsterna första gången tillsätts. Det sektorstyrande ministerium till vars ansvarsområde en avdelnings uppgifter huvudsakligen hör kan vid ministeriet inrätta tjänsten som avdelningschef vid verket under benämningen förändringsdirektör. Tjänsterna överförs till verket vid ikraftträdandet av denna lag. Benämningen på den tjänst som förändringsöverdirektör som inrättats vid ministeriet blir generaldirektör och benämningen på de tjänster som förändringsdirektör som inrättats vid ministerier blir avdelningschef när tjänsterna överförs till verket.

Den förändringsöverdirektör och de förändringsdirektörer som utnämnts till tjänster eller tjänsteförhållanden som inrättats vid ministerier på det sätt som avses i 2 mom. kan före ikraftträdandet av denna lag avgöra de ärenden som är nödvändiga för inledandet av verkets

verksamhet. Dessutom kan finansministeriet och de sektorstyrande ministerier till vilkas ansvarsområde en avdelnings uppgifter huvudsakligen hör avgöra de ärenden som är nödvändiga för inledandet av verkets verksamhet innan de tjänster eller tjänsteförhållanden som avses i 2 mom. har tillsatts. Om förändringsöverdirektören eller en förändringsdirektör är jävig att avgöra ärenden och utnämningar som är nödvändiga för inledandet av verkets verksamhet, avgörs de ärenden som ankommer på förändringsöverdirektören av finansministeriet och de ärenden som ankommer på förändringsdirektören av det sektorstyrande ministerium till vars ansvarsområde den aktuella avdelningens uppgifter huvudsakligen hör. Besluten ska anses vara fattade av verket, och de rättigheter och skyldigheter som följer av dem ska vid ikraftträdandet av denna lag övergå till verket. Finansministeriet och de sektorstyrande ministerier till vilkas ansvarsområde en avdelnings uppgifter huvudsakligen hör kan före ikraftträdandet av denna lag med avvikelse från 19 § 1 mom., med undantag för de särskilda behörighetsvillkoren för tjänsten, och med avvikelse från 45 § i förvaltningslagen förordna cheferna för en enhet vid en avdelning vid verket till uppdraget för högst ett år från ikraftträdandet av denna lag, dock högst till dess att verket efter lagens ikraftträdande har tillsatt tjänsterna som enhetschef. Finansministeriet kan före ikraftträdandet av denna lag med avvikelse från 20 § i denna lag, med undantag för de särskilda behörighetsvillkoren för tjänsten, och med avvikelse från 45 § i förvaltningslagen förordna en direktör för en verksamhetsenhet till uppdraget för högst ett år från ikraftträdandet av denna lag, dock högst till dess att tjänsten som direktör för verksamhetsenheten har tillsatts. Finansministeriet och det sektorstyrande ministerium till vars ansvarsområde avdelningens uppgifter huvudsakligen hör kan före ikraftträdandet av denna lag med avvikelse från 45 § i förvaltningslagen förordna en chef som är underställd enhetschefen till uppdraget för högst ett år från ikraftträdandet av denna lag, dock högst till dess att uppdraget har tillsatts. Förordnande till uppdraget som enhetschef, direktör för en verksamhetsenhet och gruppchef förutsätter tjänstemannens samtycke. Ärenden som gäller tillsättning av en tjänst eller uppgift vid verket eller annars är nödvändiga för inledandet av verkets verksamhet och som inlett av ett ministerium och är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag övergår vid ikraftträdandet av denna lag till verket för behandling. Verket kan första gången efter ikraftträdandet av denna lag tillsätta tjänsterna som enhetschef på det sätt som föreskrivs i 5 c § 1 mom. i statstjänstemannalagen.

En tjänsteman som utnämns till en tjänst som tillsatts för viss tid och denna tjänst överförs till det ämbetsverk som tjänstens uppgifter överförs till för den tid visstidsanställningen varar. Vid den tidpunkt då omstruktureringen genomförs ändras benämningen på den tjänst som överförs och de uppgifter som hör till tjänsten enligt det mottagande ämbetsverkets behov till ett tjänsteförhållande för viss tid. De uppgifter som hör till tjänsten eller tjänsteförhållandet kan ändras väsentligt. Behörighet att ändra en ovan avsedd tjänst och de uppgifter som hör till den har det ämbetsverk till vilket den tjänsteman som utnämns till tjänsten som tillsatts för viss tid förflyttas vid den tidpunkt då omstruktureringen genomförs.

34 §

Övergångsbestämmelser som gäller ändringssökande

Ändring i ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av denna lag söks enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På behandlingen vid ändringssökande av ärenden som är anhängiga vid en domstol vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en domstol upphäver ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av denna lag och återförvisar ärendet att i dess helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras i enlighet med denna lag.

35 §

Övergångsbestämmelse som gäller vissa nämnders och organs mandatperiod

Den nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården samt den nämnd för abort- och steriliseringsärenden som tillsatts med stöd av den bestämmelse i 4 § 1 mom. i statsrådets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (676/2008) som gällde vid ikraftträdandet av denna lag får fortsätta till utgången av sin mandatperiod med den sammansättning som gällde vid ikraftträdandet. Också adoptionsnämnden och den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik får fortsätta till utgången av sin mandatperiod med den sammansättning som gällde vid ikraftträdandet.

36 §

Tillämpning av en upphävd lags bestämmelse om utlämnande av uppgifter i vissa av uppgifterna vid avdelningen för social- och hälsovård och tillämpning av en bestämmelse om handräckning

I de uppgifter för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som verkets avdelning för social- och hälsovård sköter tillämpas 6 § i den upphävda lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, sådan paragrafen lyder i lagarna 292/2018 och 593/2022.

På verkets verksamhet tillämpas med avvikelse från bestämmelserna i 30 § i denna lag vad som i 19 § i den upphävda lagen om regionförvaltningsverken föreskrivs om handräckning.

Denna paragraf gäller till och med den 31 december 2028.

37 §

Produktion av vissa tjänster för verket

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret är med avvikelse från bestämmelserna i 27 § skyldigt att för verket producera de tjänster som avses i den paragrafen och andra nödvändiga tjänster som centret vid ikraftträdandet av denna lag har producerat för regionförvaltningsverken samt för ansvarsområdet för miljön och naturresurserna vid närings-, trafik- och miljöcentralerna i fråga om de uppgifter som överförs till verket. Detta moment tillämpas till och med den 31 december 2028, varefter bestämmelserna i 27 § tillämpas på produktionen av tjänsterna.

Helsingfors den 27 juni 2025

Republikens President

Alexander Stubb

Kommun- och regionminister Anna-Kaisa Ikonen